

05
412

227-432

LABOREMUS

REVISTĂ A ELEVILOR

LICEUL "IOAN SLAVICI"
ARAD

Nr 1 - MARTIE 1968

L A B O R E M U S
Revistă a elevilor
1968 martie

LICEUL "IOAN SLAVICI" ARAD

CUVINT INTRODUCATIV

Paginile acestei reviste continuă alte pagini, scrise de alți elevi ai liceului nostru.

Aceia care își publicau pe vremuri primele lor încercări pe tărîmul literaturii și al științei, își desfășoară azi o activitate spornică și consacrată, în reviste de circulație republicană ori internațională, ca și în volume care se integrează în marile valori ale culturii noastre.

Elevii noștri de azi își încearcă un drum modest. Desigur că paginile lor sînt expresia unor visuri și unor năzuinți încă nedescifrate și necristalizate, dar mulți dintre ei vor continua să creze pe profilurile de azi abia prefigurate.

Dorim și cititorilor revistei să devină colaboratori, iar după ce vor depăși emoțiile trăite la apariția primelor încercări, să-și sporească încrederea în forțele lor, să dea aripi condeiilor și avînt gîndurilor și sentimentelor.

Dacă pentru cei ce-și fac debutul, aceste pagini sînt întovărășite de emoții, - nu mai puțin pentru profesorii și direcțiunea liceului apariția revistei trezește emoția marilor reîntîlniri cu cei care vor deveni mîine contingentul de creaturi pe tărîmul culturii românești.

REDACTIA

DRAGI ELEVII,

Colegul vostru bătrîn vă urează ca și prin revista ce o scoateți și prin învățatură să vă arătați demni de numele lui Ioan Slavici, patronul liceului vostru, strălucitul reprezentant al scribului și culturii românești, prieten și tovarăș al lui Eminescu, Caragiale și Creangă, - fruntaș al glorioasei lor generații !

Să vă fie revista o primă treaptă pe un drum suitor și plin de succese. Noroc bun !

Cu dragoste pentru voi și dascălii voștri,

vechiul elev al școlii voastre

MIHAI BENIUC

București, 12 martie 1968.

CUVINTE CATRE ELEVII LICEULUI "IOAN SLAVICI"

de

Academicianul Tiberiu Popoviciu

fost elev al liceului "Moise Nicoară" din Arad

Invitația de a scrie ceva pentru revista "Laboremus" mi-a cauzat o deosebită plăcere și nu puțină emoție. Mi-a reamintit anii 1920-1924 cînd, fiind elev al liceului care azi poartă numele lui Ioan Slavici, am luat parte cu mult entuziasm la viața științifică, foarte animată atunci, a liceului nostru. Nu pot să nu reamintesc că preocupările noastre au fost larg sprijinite de excelentul nostru profesor de matematică Ioan Dumitriu și a inimosului nostru director Ascaniu Crișan. Activitatea noastră matematică a culminat în anul 1924 prin scoaterea unei reviste de matematică intitulată "Jurnal matematic", din care au apărut 17 numere și care a ajuns să fie apreciată și peste hotare.

Mi se cere să adresez un salut elevilor de azi ai liceului nostru. Cred că cel mai nimerit este dacă-l fac prin tratarea unei probleme de aritmetică, continuînd astfel, pentru un moment, colaborarea mea întreruptă acum 44 de ani.

Marele matematician roman Dimitrie POMPEIU, care a trăit între anii 1873-1954, și care a dus faima științei românești în toată lumea, în ultima sa lucrare, apărută în Buletinul Academiei R.P.R. în anul 1952 (vezi și Dimitrie Pompeiu, Opera matematică, 1959, p. 530-533), observă că dintre numerele de o cifră 1, 2, 3,, 9,

există două numere care ridicate la pătrat se termină cu cifra numărului însuși, adică

$$5^2 = 25, 6^2 = 36$$

Găsește apoi toate numerele de mai multe cifre care se bucură de aceeași proprietate, adică pătratul să se termine cu cifrele numărului primitiv, în ordinea lor firească.

Cele două pătrate 25, 36 găsite de D. Pompeiu în problema sa se mai bucură de interesanta proprietate că al doilea se obține din primul mărimdu-i fiecare cifră cu o unitate. Să ne propunem problema de a găsi toate numerele naturale de două cifre $\overline{ab}$ pătrate perfecte astfel ca numărul $\overline{a'b'}$, obținut mărimd cu 1 fiecare din cifrele a, b , deci $a' = a + 1, b' = b + 1$, să fie de asemenea un pătrat perfect. Fie m^2 primul și n^2 al doilea pătrat perfect considerat (m, n sînt numere naturale). Atunci $m^2 = 10a + b, n^2 = 10a' + b'$ și se deduce ușor că $n^2 = m^2 + 11$. Avem $n^2 - m^2 = (n - m)(n + m) = 11$ și rezultă că $n - m, n + m$ sînt divizori complementari ai lui 11 și anume primul mai mic decît al doilea. Dar, singurii divizori ai lui 11 sînt 1 și 11. Rezultă că avem $n - m = 1, n + m = 11$ și rezolvînd acest sistem în raport cu m și n deducem $m = 5, n = 6$, deci $5^2 = 25$, adică $a = 2, b = 5$. Singura soluție a problemei noastre este deci numărul 25.

Dacă voim să extindem problema și la numerele de trei cifre apar fenomene noi în rezolvarea ei. Să considerăm șirul cifrelor în sistemul zecimal

$$0, 1, 2, \dots, 9$$

în ordinea crescătoare a valorilor lor numerice. Observăm că, în afară de cifra 9, fiecare termen a al acestui șir are un următor a' , valoarea numerică a acestuia obținîndu-se din precedentul adunîndu-i pe 1. Mai scurt $a' = a + 1$. În ce privește cifra 9, el nu are următor. Se vede ca mai sus că, pentru ca numerele de trei cifre $\overline{abc}, \overline{a'b'c'}$, unde $a' = a + 1, b' = b + 1, c' = c + 1$, să fie pătrate perfecte și anume egale cu m^2 și n^2 respectiv, este necesar și suficient ca să avem $n^2 - m^2 = (n - m)(n + m) = 111$. Dar numărul $111 = 3 \cdot 37$ are numai divizorii 1, 3, 37, 111. Divizorul $n - m$ al lui 111 nu poate deci să fie egal decît cu 1 sau cu 3 iar divizorul său complementar $n + m$ egal atunci respectiv cu 111 sau 37. Rezultă că problema noastră poate avea numai două soluții

$$(1) \quad n - m = 1, \quad n + m = 111$$

$$(2) \quad n - m = 3, \quad n + m = 37.$$

Sistemul (1) ne dă $m = 55, n = 56$. Însă $55^2 = 3025$ care nu e

un număr de trei cifre.

Sistemul (2) ne dă $m = 17$, $n = 20$. Însă $17^2 = 289$, $20^2 = 400$ și al doilea număr nu se obține din primul prin mărirea cifrelor sale cu câte o unitate. Aceasta din cauza proprietății speciale a cifrei 9 de a nu avea un următor.

Rezultă că problema propusă nu are nici o soluție pentru numerele de 3 cifre.

Observări. 1. Problema analoagă pentru numerele de 4 cifre are singura soluție $2025 = 45^2$, $3136 = 56^2$, pentru numerele de 5 cifre singura soluție $13225 = 115^2$, $24336 = 156^2$ și pentru numerele de 6 cifre nu are nici o soluție.

2. În cele ce preced am convenit ca prima cifră a_1 a unui număr $a_1 a_2 \dots a_n$ de n cifre să fie totdeauna diferită de 0. Dacă nu facem această ipoteză, deci dacă admitem că prima cifră poate să fie și 0 și admitem în general că numărul de n cifre $0a_2 a_3 \dots a_n$ este totdeauna egal cu $a_2 a_3 \dots a_n$, problema studiată poate avea și alte soluții. Astfel pentru numerele de 6 cifre avem următoarele două soluții:

$$\begin{aligned} 007225 &= 85^2, & 118336 &= 344^2 \\ 015625 &= 125^2, & 126736 &= 356^2 \end{aligned}$$

și numai acestea.

Recomandăm cititorului să demonstreze afirmațiile de mai sus.

F L O A R E A

... S-a trezit într-o dimineață, la marginea unei poteci. Și-a deschis somnoroasă petalele de un roz gingaș și s-a uitat mirată la soarele ce-i zâmbea prietenos. Apoi floarea a început să privească minunile din jur: grauri, cintezoii, sticleți, mierle ciripeau vesel la umbra pădurii de un verde întunecat; un fluture mare și frumos colorat s-a așezat o clipă pe un fir de iarbă și apoi a plecat grăbit fluturându-și aripile de mătase. După amiază, când viețuitoarele pădurii amuțiseră, parcă mirate de apusul de ioc al soarelui, un băiat trecu pe potecă. Privi la floare și, văzînd că e frumoasă, o rupse să o ducă mamei lui. Cînd primi floarea, mama se bucură de două ori: o dată de frumusețea florii și o dată că a primit-o de la fiul ei. Băiatul a pus floarea într-un pahar cu apă. O dată cu venirea serii, floarea și-a strîns petalele și a adormit.

CALIN DAN

Clasa a VI-a A.

DE LA FEREASTRA VAGONULUI

DIANA HUIU

Cl.VII-a A

Pe-al Argeşului leneş lunecuş,
Ce-şi schimbă mersul în vîltoare,-
Albastrul cer şi muntele bătut de soare,
Uniţi ca două versuri într-o rimă,
Au stăvilit în vaduri apa lină,
Dînd ţării fulgere scînteietoare.

Apoi: furnale-nalte peste-orăşe;
Făclii lingă uzine uriaşe;
Spre zărilor de aur şi lumină
Pămîntul nou de pe ponoare,
Infrînt de pluguri şi tractoare.

ORASUL MEU

DIANA HUIU

Cl.VII-a A

Bătrîn oraş la margine de ţară,
Cu-aşezăminte strămoşeşti,
Tu oglindeşti luminile cereşti
In apa Mureşului clară.

Străbune locuri, de robii şi foame,
Se-nalţă astăzi uriaşe
Uzine, blocuri, parcuri, şcoli, cămine,
Leagăn al dragostei de noi făgaşe.
Mi-e drag oraşul, freamăt şi ecou
In muncă, de viaţă şi scînteii,
Stejar de năzuinţe, de idei;
E deşteptarea omului cel nou.

CRIZANTEMA

IOANA OPRITA

Cl.a VIII-a A

O floare tîrzie de toamnă tu ești
Si triste morminte adesea umbrești;
Alături de tine curg lacrimi șiroaie,
Te supără vîntul și-ncet te-noonvoaie.

Și picuri de ploaie-n obraz de lovesc,
Pe fruntea-ți crestată mereu se opreso,
Dar haina-ți stropită de brumă tîrzie
Te face frumoasă și parcă mai vie.

Cînd vine zăpada cea rece și grea,
Te-nvăluie toată în mantii de nea,
Si astfel pierdută-i în iarna pustie
Gingașa mea floare de toamnă tîrzie.

PIRIIAȘUL

RENEE TATAR

Cl.a XI-a B

Dragul meu, drag pîrîiaș,
Susuri jos în vale;
Dragul meu, drag pîrîiaș,
Cin`te-a scos în cale ?

Tu curgi lin peste prundiș,
Trestia se-nclină,
Și-ți sîrută linul curs,
Apele ți-alină.

Tu curgeai lin peste prună,
Unde codrul cîntă,
Dar deodată-un vînt pornit
Apele-ți frămîntă.

FULGI ALBI

Iarnă. Fulgii albi pornesc din înaltul cerului un dans fantastic. Se unesc, se despart și cad învinși pe pământul alb, pe care-l urăsc, dar îl înalță cu trupurile lor.

Un fulg s-a lovit de geamul unui spital și, speriat, privește înăuntru.

- Mamă! Nu mai pot! Apă!

Mama, cu pieptul scuturat de suspine, vrea să întindă un pahar de apă, dar o mână a ajuns înaintea ei. Varsă paharul, șoptește:

- Nu! Nu vrei să-ți ucizi singură copilul!

Sora care veghează la capul fetei plecase de câteva minute după medicul de gardă, lăsând în camera albă doar părinții.

- Bună seara!

- Bună seara, tovarășe doctor, - spune grav tatăl.

- Bună seara, tovarășe doctor. De ce nu-mi vindecați copilul ?
Nu vreau!

Medicul, un tânăr de douăzeci și șapte de ani, ia termometrul, privește, scapă:

- Patruzeci !

+ +

În ora de romană, Tireanu bâlbâia:

- Și Achile era foarte viteaz. Viteaz...

- Ce-i cu tine, Tireanu ?

- N-am putut să-nvăț "Iliada" ...

- De ce? Tu?

- Am citit un ziar ...

- Un ziar? Și era într-adevăr atât de interesant ?!

- Cum? Nu știți?

- Ce? Dar am terminat. Pentru azi, un patru, elev Tireanu.

În pauză, la banca lui Tireanu s-au adunat toți elevii clasei.

- Ce s-a întâmplat, Ionele? Doar știai tu ceva despre Achile
...,- se repezi prietenul său, Mircea.

- Ionele, nu fii supărat, o să-l corectezi...

- Of! dar înțelegi-mă că nu de asta sînt supărat. Sînt cu gîndul la cele citite în ziar...

- Ce ziar? ce-ai citit?

- Ieri, tata mi-a adus un ziar din Oradea. Acolo, la un spital

orășenesc, o comisie de medici a anunțat un diagnostic ciudat și impresionant: eleva Dobrescu Doina, de cincisprezece ani, nu mai are de trăit decât cel mult zece zile ...

- Numai zece zile ?

- Nu meritai patrul.

- Lăsați-l pe patrul acela nenorocit. Ce să facem pentru Doina Dobrescu?

- Tatăl meu e medic, sări Dan. El trebuie să facă ceva.

- Să-i trimitem ceva Doiniei.

- Ce să-i trimitem?

- O scrisoare.

- Cine s-o scrie?

- Doina, că ea compune frumos, - se auzi oarul fetelor.

- Bine, Doina, aprobă băieții.

- Știți ceva? zise Doru, eu zic să scrie fiecare acasă câte o scrisoare, și care va fi cea mai frumoasă, o trimitem.

Acasă, la Dan, e liniște. Bunica croșetează și din când în când ridică ochii peste ramele ochelarilor. Il privește pe Dan: ce-o fi scriind atât? M-aș mira să scrie temele. Le scrie dimineața, sau la școală.

- Bunico, o scrisoare începe întotdeauna cu dragă ?

- Cui îi scrii tu, rîzăiatule ?

- Unei fete.

- Atunci, începe cu dragă.

A T A

Doina, plecînd de la școală, a rătăcit puțin pe străzi. S-a oprit pe malul Mureșului. Sloiurile se grăbeau la vale. De ce trebuie să moară Doina Dobrescu? Un sloi s-a oprit, opintindu-se de mal. Se rătăcise de frații, care curgeau mai departe. Părinții mei cum erau? Mama, desigur că foarte frumoasă, și tata sever, dar bun, bun. Dan se laudă cu tată-său, Mirocea cu mamă-sa. Eu.. niciodată n-am spus mamă. De ce m-a părăsit? De ce m-a lăsat la casa celor fără părinți?

- Doina!

A strigat-o Aurel, prietenul ei cel mai bun. Și el, nenorocit. Despre mamă-sa știe doar că e prin București.

- Doina, ne-așteaptă tanti Lina.

- Aurel, eu m-am hotărît.

- Să iei mîine un zece? Am luat la geografie.

- Lasă notele. Nu e vorba de nici un zece. Eu vreau să-mi cant singură părinți.

- Alți părinți? Nu, Doina. Noi ne-am făgăduit doar să ne căutăm părinții și le vom arăta că n-am meritat să ne părăsească așa.

- Aurel, stai puțin. Vreau să-ți spun totul. La Oradea, o familie își va pierde o fată, tot de vîrsta mea. Vreau să fiu eu pentru părinții ei o Doină. Voi spune mamă, Aurel! Mamă!

A doua zi, la școală, Doina, Dan și mai mulți alții din clasă au adus scrisorile. Le-au trimis pe toate. Doina n-a mai venit apoi la școală.

Peste cîteva luni, trecînd pe lîngă casa familiei Dobrescu din Oradea, auzi glasul Doinei, care, întorcîndu-se de la școală, își anunță părinții:

- Am luat un zece!

Noii părinți ai Doinei nu s-au căit niciodată că au ascultat cuvintele unei fete, care voia să spună mamă și tată.

VIORICA VULPE

Cl.a IX-a A.

R E I N T I L N I R E

În camera unde se vedeau munții profilîndu-se pe cer, o melodie amintea în mod ciudat zbuciumul valurilor mării, agitația lor neconținută, generatoare de frumosa.

În mintea medicului Ștefănescu se deșteptară amintiri din trecutul anilor de copilărie, cînd își purtase pașii pe malurile mării. Pe masă zări o scrisoare, care-i reaminti prezentul. Îi soria aviatorul Mircea Timescu, prietenul pe care-l cunoscuse la mare. Începu să citească, dar un telefon întrerupse liniștea și-i cerea să vină la Constanța. În avionul ce-l ducea, medicul își reamintea mereu de scrisoarea prietenului, care acum probabil zbura undeva printre nori.

În sala de operație, pentru prima oară este obsedat de omul a cărui viață depinde de el. Operația îi pare nesfîrșită și scrisoarea lui Mircea îi revine mereu în minte.

Ieșind din sala de operație, medicul își repetă că nu e posibil ca omul pe care-l operase să fie Mircea, dar află că era un aviator. Fusese surprins de o furtună între nori și aterizase forțat, lovindu-se de o stîncă.

Pe un scaun, cu gîndul la prietenul aviator, în mintea medicului se conturează imaginea unei mări albastre în care, cu mulți ani în urmă, se avîntase, înotînd pînă departe. Nu mai avea puteri să se întoarcă, credea că totul se sfîrșise, dar alături de el zări un băiat cam de aceeași vîrstă, înotător excelent, care-l ajută să iasă la mal. Ii spuse că-l cheamă Mircea, și de atunci au rămas buni prieteni.

Mircea îi spusese că iubește apa și cerul, că vrea să fie ori scafandru, ori aviator, să zboare pe planete necunoscute, iar planul lui Victor de a se face medic îi plăcuse. Amîndoi îndrăgeau basmele, legendele, se întreceau în povestirea lor, iar apoi îi îndrăgira pe marii clasici.

Au rămas prieteni deși la un capăt al țării Victor salvează viețile oamenilor, iar la un alt capăt al țării Mircea asaltează zilnic un cer senin și pașnic.

Doctorul Victor Ștefănescu se întoarce în camera celui operat, se îndreaptă spre patul bolnavului, pășește cu grijă să nu-i tulbure liniștea, și privindu-i fața mutilată, îl recunosc pe băiatul din largul mării, pe Mircea. În minte îi revine o legendă pe care i-o spusese Mircea: legenda ciocîrliei care, înălțîndu-se spre soare, s-a prăbușit orbită de atîta soare.

SONIA MADERER

Cl.a IX-a A.

=====

CULEGERI DE FOLCLOR LITERAR

oules de TEODOR HORVATH, cl.a XI-a B
Strigături

I

De-ai fi mîndră cum te ții,
N-ai ține cîlți în butii,
Că-n butii ai pune brînză
Și din cîlți ai face pînză.

II

Nu te da, vecinul meu,
Nici la bine, nici la rău,
Căci vecinul d-îngă tine
La toate fîi prinde bine.

Culese de la Ioan Dehelean
Comuna Seleuş, jud. Arad.

III

Am un bărbat cît o cioară,
Cînd să-nsoară-l bag în oală,
Şi îl astup cu un jegheu
Şi mă duc înge io vreu.

IV

Mă gurbane, mă gurbane,
Tăt ți-e plin capu de pene;
Cîte pene-s p-un gînsac
Tăte-s la tine pă cap.

V

Hop, hop şi iar hop!
Cînd am cizme, n-am colop,
Cînd am cucuruz, n-am porc,
Cînd am porc, n-am cucuruz;
Niciodată nu-i de-ajuns.

Culese de la Agatia Stănuţ
Strigături de pe la a-
nul 1930.

IOAN SLAVICI ŞI ARADUL

"De-mi părea bine ?

Dar se-nţelege că-mi părea bine.

Cînd mi-l aduc aminte pe dînsul mi se desfăşoară înaintea o-
chilor întreaga lume a tinereţelor, cu toate farmecele ei acum
pierdute pentru totdeauna şi nici unul dintre noi toţi care împre-
ună am trecut prin acea lume nu poate să gîndească la tinereţele sa-
le fără ca să-i treacă aşezat, retras şi totdeauna înţelept Budulea
Taichii pe dinaintea ochilor, pentru că Budulea nu era numai al
Taichii ei şi al nostru, al tuturor".

Dacă "cel mai mare născut al plaiurilor ardelen", acela care l-a anticipat pe Liviu Rebreanu, prin "Moara cu noroc" și "Mara", s-a născut la Șiria și a învățat la școala unde eu sint elevă astăzi, - cum nu mi-ar părea bine ?

Alături de tot ceea ce amintirile copilăriei de pe aceste minunate meleaguri au contribuit la formarea lui Slavici ca scriitor, se situează la un loc de frunte prietenia lui cu luminosul "Luceafăr al poeziei românești". S-au întâlnit și s-au cunoscut la Viena.

Copilăria și-o petrece în satul Șiria. Despre această perioadă, Slavici va spune mai târziu: "Întreaga copilărie a mea n-a fost decât o poveste lungă și frumoasă... Cît am fost în casa părinților mei am ascultat, cît am fost departe de ea am spus povești; povestea a fost fondul plăcerilor mele din copilărie". Așa cum Creangă - și va aminti mereu Humuleștii copilăriei, imaginea Șiriei va rămîne vie pentru totdeauna în amintirea lui Slavici, rămînînd mereu fiul credincios al "celui mai mare și mai de frunte dintre satele din podgorie".

După ce la Șiria a absolvit trei clase, îndemnul tatălui și al bunicului său i-au îndrumat pașii înspre o școală primară din Arad. La Arad a stat șase ani. I-au rămas mereu în amintire unele "figuri" întîlnite în târgul ardelean, cum ar fi acea "tînră și frumoasă sîrboaică", prietena mamei lui, la care a stat în gazdă, sau Avram, pentru care Slavici nutrea o deosebită simpatie și nenumărați colegi și prieteni.

Mai târziu, viitorului scriitor, locurile acestea în care și-a petrecut copilăria sau adolescența, vor servi drept mediu de desfășurare pentru acțiunea a numeroase nuvele și romane. Astfel atmosfera din "Budulea Taichii" corespunde celei de la Șiria din timpul celor trei clase absolvite acolo. Acțiunea, de fapt, se petrece în cea mai mare parte în Arad. Imaginea Aradului nu lipsește nici din romanul "Mara". Ambițioasa Mara și copiii ei vor veni de multe ori cu "trebi" prin Aradul acelei epoci. De asemenea și acțiunea nuvelei "Moara cu noroc" se petrece în Ardeal și nu departe de Arad, în împrejurimile Ineului.

Tuturor acestor creații, Slavici le-a împrumutat ceva din farmecul locurilor unde a trăit o copilărie fericită.

În 1872, Slavici revine pentru un an în Arad pentru a-și face ucenicia advocătească, dar nesimțînd nici o chemare pentru această ocupație, renunță.

O dorință care-l frămîntă este aceea de a trece munții.

N-a părăsit însă cu totul Ardealul, căci el publică în "Tribuna" la Arad, între 1904 și 1907 articole de pedagogie și politică.

Iar astăzi, dacă trec prin Piața Sîrbească, pe acolo unde dăinuie o casă veche de peste un secol, ori privesc pe fereastra școlii mele spre orizontul care se desenează dincolo de Mureș, spre Cetate, cum să nu-mi pară bine că revăd locurile lui Ioan Slavici?

Sau, citind "Pădureanca":

"Drumul de țară de pe valea Crișului Alb, ajungînd în apropierea șesului la Măghierat, se despică-n două, și-o parte din cete o ia prin Pîncota spre mijlocul șesului, iar alta apucă spre Șiria, ca să înainteze la Arad și să treacă Mureșul în Banat. Sosind în Șiria, cetele trec de-a curmezișă prin sat și se opresc în bătaura de la marginea cîmpiei".

Oare nu acestea sînt imaginile pe care le-am văzut și eu, într-o excursie? Slavici e viu în imaginile acestea românești, peste care frunzele s-au scuturat și au înviat, norii au trecut, rînduiețile feudale și capitaliste au trecut, în timp ce omul pămîntului românesc rămîne să le transforme, să construiască și să ridice din visuri vechi și muncă nouă o lume socialistă.

Prin Slavici, meleagurile noastre fac parte din peisajele integrate în scrisul literaturii clasice românești.

MARIANA BLAGAU

Cl.a X-a C.

PE MARGINEA POEZIEI LUI ION GHEORGHE

În poezia contemporană românească, realitatea trăiește o viață artistică nouă, care păstrează însă din experiențe ale simbolismului, apărut la începutul secolului al XX-lea. Atras de monumentalul pe care-l descoperă în munca de fiecare zi a "celui ce gîndește singur", poetul Ion Gheorghe dezvăluie în ciclul "Nopti cu lună pe Oceanul Atlantic" o lume unde "bărbații se-ntrunesc în cel de-al IX-lea Congres".

Amintind tulburător de vechile pagini ale scrisului românesc, ciclul se deschide cu o "Predoslovie", unde poetul apare față în față cu destinul. Și acel sentiment care a generat "Miorița", privită nu sub aspectul legăturii cu natura, ci acela al celui care nu se resemnează în fața destinului (subtil exprimat: și de-o fi să mor), aci se reliefează puternic: "Am plecat fiindcă mi-e frică de moarte/ cînd am văzut-o prima oară pe muntele Ineu".

Omul care "întîlnise" cîndva moartea pe muntele Ineu, outreie-

ră ținuturile țării, apoi insulele Azore, "genunchii negri ai Africii", "alba fecioară răpită de Zeus" (Europa), și obține o victorie asupra sorții neîndurătoare, ("Și de fiecare dată m-am întors"). Sentimentul biruinței e însă nestatornic, căci mătușa Ileana, cea căreia "i se ura de lumea asta, nedreaptă", și de aceea striga și chema moartea să vie, apoi încercase să se apere, dar a fost răpusă. Iar "peste un om a scăpat troleibuzul". Iar copacii retezaseră "picioarele tăietorilor de lemne". Toți, loviți de biciul destinului. Sentimentul poetului crește în semnificație prin invocarea mizei: "Acum cîntă tu, zeiță, mînia?". Ea se dovedește neputincioasă în fața destinului: "Ți-e frică de moarte și ție, zeiță".

Cutreierînd apele oceanului Atlantic, în mintea poetului revine mereu imaginea patriei sale, o imagine generală, prin care își exprimă o puternică afecțiune: "Ce ți-a mai luat sau ce ți-o mai fi dat zeița vîrstelor?"

Indepărtată, imaginea patriei se conturează "ca-ntr-o apă ... în fel și fel de treceri ... nici un chip nu-i se aseamănă pînă la capăt".

Sentimentele poetului biruie realitatea ce-l înconjoară, realitate virtuală pentru poetul care nu este legat afectiv de ea. Imaginea pe care călătorul o poartă în suflet e mai puternică decît cea a arțarului canadian (simbolul Canadei); o frunză de arțar canadian flutură, iar "La mijloc însă e o matcă albă, fără întoarcere/ Ci rîul Lethe n-a fost altfel vreodată".

Drumul pe care vaporul îl taie printre apele oceanului reînvie culoarea albastră sub lumina soarelui din patrie. Iar un popas "lîngă pietrele de țărm ale Statelor Unite Americane" reînvie chipul lui W. Whitman, cel care, deschiat la piept de tînăr ce era "Declama slava tuturor firelor de iarbă unite".

În arta lui Ion Gheorghe pășesc elemente ale tehnicii simboliste. Astfel, obsedat de ideea morții, revine mereu la același vers: "Mi-e frică de moarte". Așa proceda Bacovia, de pildă în poezia "Gri", pentru a-și exprima o stare sufletească depresivă.

În poezia "Știu eu cum țe-au lucrat durerile și lipsa mea" sînt folosite culorile, ca și-n poezia simbolistă. Evocarea drapelului național nu e de esență simbolistă, dar în poezia lui Ion Gheorghe imaginea drapelului se conturează cu elemente din câmpul vizual al celui călătorind pe mare. Și adaugă: eroi neștiuți ai trecutului trăiesc prin "puterea celor trei culori esențiale".

Des apar și elemente mitologice, ca de pildă imaginea zeiței

din "Predoslovie", ca și evocarea muzei, ori aluzia la Europa din întâmplările lui Zeus.

Ion Gheorghe e însă un poet al realității noi. Destinul său se identifică cu cel al poporului său, întâmplările vieții lui sînt evenimentele poporului, ca răscrucea vieții, "în fiecare mijloc al lui august". Realizările poporului în procesul construirii socialismului sînt imaginea patriei sale.

Dar patria sa este și permanența atitudinii față de viață. În versurile sale apare omul în fața destinului, amintind de "Miorița" sau de "Gorunul" lui Lucian Blaga, de poezia lui Arghezi "De-a v-ați ascunselea". Poezia lui Ion Gheorghe este strîns legată de lirica creată de păstorii necunoscuți din întunerecul veacurilor și pînă la creația marilor creatori de poezie din literatura noastră.

SONIA MADERER
Cl.a IX-a A.

o o o
o o o

T O A M N A

Domoală toamna-și cerne bruma
În cimitirul moartei veri
Și-n hohot sec se-neacă huma
Cea grea de patimi pînă ieri.

Cu molcolm tremur, legănat,
Cad frunze-n dansul lor mîhnit;
Furtuni din cerul destrămat
Botează-ogorul mîntuit.

În hora plopilor pustii,
Văzduhu-și spintecă năframa.
Singurătatea pe cîmpii
Îi lasă iernii vama.

Vorbesc iar inimile-n șoapte
Și gîndul tace sub urgie.
Departe-acum se-aude-n noapte
A toamnei tristă liturghie.

GEORGIU GRIGORE
Cl.a XI-a C.

"LA MEDELENI" - poemul vîrstelor de aur

Contemporan cu Liviu Rebreanu, Camil Petrescu, Mihail Sadoveanu, clasici ai literaturii romane, Ionel Teodoreanu face parte din perioada de dezvoltare a romanului românesc dintre cele două războaie.

Ionel Teodoreanu se face cunoscut prin opera sa capitală "La Medeleni". Multe întâmplări și personaje evocate în acest roman sînt luate din viața scriitorului, avînd ca model pentru personajele sale pe aceia ce l-au înconjurat și pe care i-a îndrăgit. Mama sa servește drept model doamnei Deleanu, înzestrată cu deosebite aptitudini pentru muzică. Moșu Puia, un unchi de al său, e modelul lui Herr Direktor și cît despre viitorul Dănuț el este foarte limpede rememorat de către Ionel Teodoreanu în chipul propriu de altă dată.

Cele trei volume ale romanului "Hotarul nestatornic", "Drumuri" și "Între vînturi" apar mai întîi în fragmente publicate în revista "Viața românească", apoi în editura "Cartea românească". Apariția lor este încununată cu un succes neobișnuit în istoria romanului românesc pînă atunci, atrăgînd deîndată atenția criticii și a publicului cititor. Trilogia "La Medeleni" a cunoscut de-a lungul anilor un tiraj impresionant, apărînd într-un număr mare de ediții.

În primul volum "Hotarul nestatornic", facem cunoștință cu micii eroi care, deși la o vîrstă a copilăriei, totuși au firi atît de deosebite. Zilele frumoase și de neuitat, petrecute de ei la Medeleni, atmosfera familială, caldă, cu grija părinților pentru a le da o educație cît mai bună. Necazurile pe care le suferă Dănuț din partea Olguței, o fire băiețească și neastîmpărată, pusă numai pe ghidușii. În schimb Dănuț, o fire melancolică, de multe ori se refugiază în lumea de fantasm a turbinoai lui Ivan, una din povestirile lui preferate: se transformă într-un sultan fioros și se răzbună pe Olguța. Apoi acea expediție la Iazul Mînzului, cu episodul simbolic al uciderii broaștei, prima tentativă a Olguței de a se confrunta cu propriul ei destin. Încă din jocul din primul volum, autorul își surprinde pe eroii săi în prefigurarea viitoarelor caractere.

În volumul al II-lea, "Drumuri" cititorul observă cum se definează și se diferențiază caracterul eroilor. Bucuria și jocul iau sfîrșit, în locul lor, apărînd un altul mai complicat și mai dramatic, jocul propriu zis al vieții. Dănuț pleacă la școală,

facînd cunoștință cu atmosfera capitalei. Dragostea plină de pasiuni pentru Adina e o perioadă plină de zbucium din viața lui. Apoi întoarcerea la Medeleni a lui Dănuț cu bunul său prieten Mircea Balmuș. Și din nou bucurii și jocuri, revederea locurilor, viilor, livezilor, cîmpiile pline cu amintiri din raiul copilăriei.

Și în sfîrșit, în cel de al treilea volum, "Între vînturi", eroii apar în pragul maturității. În viața Olguței apare Vania Dumșa și din nou zbucium puternic în sufletul lui Dănuț, dragostea pentru Ioana Pallă, ca apoi toate acestea să se sfîrșească cu dragostea pentru Monica. Astfel este împlinit visul cel drag al Monicăi, pornit de la acel colț de hîrtie unde era scris marea ei secret, ascuns în buzunarul de la rochița păpușii. Dar soarta cere un sacrificiu și care va fi Olguța, acea ființă veșnic neastîmpărată, care a fost mai întotdeauna sufletul familiei Deleanu. Planul ei de fugă cu Vania este zădărnicit. Olguța își dă seama că boala de care suferă nu mai are leac și astfel își pune capăt zilelor.

Moșia Medeleni este vîndută, dar minunatele zile petrecute aici vor trăi prin Dănuț și Monica, care trebuie să pășească cu curaj și optimism pe calea vieții deschise înaintea lor.

Scriitor romantic și liric, Ionel Teodoreanu realizează în opera sa un amplu și tulburător poem narativ, stăpînit de sentimentul nostalgic al trecerii vîrstelor de aur ale vieții omului, copilăria și adolescența.

MARIANA IONAȘ
Cl.a X-a C.

ÎN RECREATIE, desen de Adriana Tripa, cl.a IX-a A

MESAJ IN SIBERIA

A.S.Puşkin

In minele siberiene-adînci,
Prietenii dragi, răbdaţi cu demnitate.
Nu-i pătîmirea în zădărl atunci
Cînd poartă năzuinţe-nalte.

Durerea credincioaselor surori,
Credinţa-n cei din hruba-ntunecată
Trezi-vor pînă-n negrele-nchisori
Un drum spre fericirea mult visată.

Iubirea şi prietenia lor
Vor sparge porţile încătuseate,
Aşa cum liber, pîn-la voi în zbor
Spre închisoare glasul meu străbate.

Se va sfărma al temniţei zăvor,
Zăbrelele şi lacătele grele,
Şi vor aduce fraţii-n ajutor
A voastre spade, să luptaţi cu ele.

Traducere de
Cornelia Marinescu
Cls.XI-a D, seral.

P R O B L E M E

=====

Problemă

de Cornelia Bora
Cl.a XI-a B.

Un derivat monohalogenat se folosește pentru obținerea unui alcan A cu masa moleculară 58, prin metoda Würtz. Alcanul A se supune unui proces de cracare în urma căruia legătura - C - C - se rupe la mijloc și rezultă un alcan B și o alchenă C.

Să se calculeze:

- Cantitatea de sodiu necesară pentru a obține 112 l alcan A.
- Cantitatea de soluție 10% apă oxigenată care rezultă în urma hidrolizei ozonidei obținută din alchena C.
- Cantitatea de negru de fum ce se obține în urma arderii incomplete a alcanului B.
- Ce cantitate de apă de brom de concentrație 25% poate decolora alchena C, rezultată prin cracarea celor 112 l alcan A, dacă randamentul reacției de cracare este de 60%.

Problemă

Marin Hălmăgean și Petru Ciorău
Cl.a XI-a A.

Prin metoda Würtz se obține o hidrocarbură care conține cu 6 atomi de hidrogen mai mult decât carbon, masa ei fiind 58, iar randamentul de obținere a hidrocarburii este 80%. În urma mai multor transformări se obține alcool metilic și acid oxalic.

Știind că s-au obținut 6 mc. soluție $\frac{2}{3}$ de acid oxalic, să se afle :

- Formula și seria hidrocarburii.
- Ecuatiile reacțiilor chimice.
- Cantitatea de compus halogenat necesară și compoziția lui procentuală.
- Care este substanța anorganică și de ce cantitate este nevoie pentru a se obține aceeași cantitate de acid oxalic, greutatea substanței fiind de 80 %.
- Din câți cilindri cu volumul de 25 l. aflați la o presiune de 100 atmosfere se poate scoate aceeași cantitate de hidrocarbură știind că cilindrii se folosesc până la 10 atmosfere.
- Ce volum de soluție $\frac{M}{2}$ de $KMnO_4$ este nevoie pentru obținerea acidului oxalic din primul caz.
- Ce volum de alcool metilic se obține ($\rho = 0,8 \text{ g/cm}^3$).

Probleme

de Emilian Valea
Cl.a XI-a B.

I. 1. Să se simplifice fracția:

$$F = \frac{ax^4 + bx^3 + bx^4 - 12ax^2 + ax^3 - 12bx^2 - 6ax - 6bx + 36(a+b)}{6a - ax^2 + 6b - 6x^2 - ax - bx}$$

2. Să se afle valoarea A a acestei fracții cînd x este soluția ecuației:

$$\frac{x-a}{2} = \frac{x-b}{2} = \frac{x}{2} - \frac{x-3}{2}$$

3. Dacă B este valoarea fracției pentru $x=2$, să se afle volumul V al prisme patratiche drepte cu latura de B cm, iar înălțimea soluția ecuației:

$$\frac{3-x}{4} - \frac{2-x}{3} = \frac{x-6}{2} + \frac{a+x}{12}$$

II. Să se demonstreze identitatea:

$$\frac{2 \sin a}{(1+\cos a)(1-\operatorname{tg}^2 \frac{a}{2})} = \operatorname{tg} a$$

III. Se dă ecuația:

$$\sin 2x + \sin 3x = 0$$

1. Să se arate că funcția cos aplicată la cel puțin două din rădăcinile acestei ecuații verifică și ecuația

$$4x^2 + 2x - 1 = 0$$

2. Să se calculeze $\cos 36^\circ$ și $\cos 72^\circ$

Problemă

de Gheorghe Șimîndan
Cl.a XI-a B.

IV. Să se arate fără a dezvolta că:

$$(x+2y)^3 + (x+5y)^3 + (x+21y)^3 + (x+24y)^3 = x^3 + (x+9y)^3 + (x+17y)^3 + (x+26y)^3$$

Probleme

de Alexandru Anghel
Cl.IX-a C.

1) Intr-un vas în care încăp "N" bile, se găsește apă reprezentînd o fracțiune $\frac{1}{n}$ din volumul vasului. În vas se introduce "k" bile, apoi se scot 2 și se introduce 3, repetîndu-se operația pînă la revărsarea apei din vas.

Se cere: 1) Să se demonstreze că " $m > k$ ", unde " m " este numărul bilelor în momentul vărsării apei.

2) Să se determine câte operații trebuiesc efectuate pînă la vărsarea apei.

II) Fiind dată soluția:

$$\overline{ab} > \overline{cm}$$

să se determine relația existentă între inversele acestor numere, dacă: 1) $a > b$ și $c > m$; 2) $a < b$ și $c < m$.

III) Dacă:

$$\overline{ab} \sqrt{m} > \overline{cm} \sqrt{b}$$

atunci:

$$\frac{m^c}{b^a} > \sqrt[10]{\frac{b^b}{m^m}}$$

caz particular: $\overline{cm}$ este inversul lui $\overline{ab}$

IV) Să se aducă la forma cea mai simplă:

$$F(a, b) = \frac{\sqrt{a} + \sqrt{b}}{a-b} + \frac{\sqrt{a} - \sqrt{b}}{b-a} + \frac{\sqrt{ab}}{\sqrt{b} - \sqrt{a}} - \frac{2\sqrt{b}}{a-b}$$

și să se rezolve:

$$F(a, b) = \frac{\sqrt{b}}{\sqrt{x} - 1}$$

CURIOZITATI GEOGRAFICE

Cezar Grozesu
Cl. a VIII-a B.

1) Știați că numele de ARAD este întilnit pe toate meridianele? În Asia sînt două orașe Arad, în Portugalia la fel, iar în America latină e lanțul muntos Sierra de Los Arados.

2) Știați că așezări omenești există și la înălțimea de două ori mai mare decît a Carpaților? E Mina Chupiquina (Chile); 5600 m.

3) Știați că cea mai joasă depresiune continentală e Marea Moartă: -392m la nivelul apei; -748 m la fundul mării ?

4) Știați că cel mai înalt vulcan e Ojos del Salado (Anzi): 6885 m. ?

5) Știați că cel mai lung tunel feroviar din lume e Honshu-Hokkaido (Japonia) și are 36.500 de metri ?

6) Știați că cea mai mare diferență de temperatură între vară și iarnă e întâlnită în Iakuția și însumează nu mai puțin de ... 102°C (-71°C iarna și $+31^{\circ}\text{C}$ vara) ?

7) Știți că Vaticanul nu are o suprafață mai mare de 0,44 km² adică a 591,000,000 parte din suprafața U.R.S.S. ?

8) Sătiți că cel mai mare vas de pasageri este transatlanticul englez "Queen Elizabeth", de 83,673 t ?

9) Sătați că în 1967 în Republica Sud-Africană s-au extras aproximativ 1,000,000 kg. de aur ?

000
000

Orase si tari disparute

Dobrinca Minzat

Cl. a XI-a B.

Omenirea păstrează în amintire sute de catastrofe îngrozitoare, provocate de mișcări tectonice.

Mulți ați citit sau ați auzit despre catastrofa care a dus la pierderea marelui insule Atlantida. Filozoful grec Platon povestește că acum douăsprezece mii de ani a existat un popor puternic și curajos - atlanții - care locuiau pe marea insulă Atlantida, situată în partea centrală a Oceanului Atlantic. Acest popor a dus cu succes războaie cu străvechii locuitori ai Atenei. Odată, însă, un cumplit și neașteptat cutremur de pământ a distrus orașele și așezările Atlantidei, după care a urmat scufundarea rapidă a insulei în fundul oceanului. O țară întreagă și poporul ei au dispărut fără urmă.

In trecutul antic existau marile orașe feniciene Tyr și Sidon, importante centre meșteșugărești și comerciale. Pe neașteptate, istoria lor se întrerupe și în veacurile următoare sînt uitate chiar și locurile unde se aflau aceste orașe. Abia acum cîțiva ani le-au fost descoperite întîmplător ruinele pe fundul Mării Mediterane, lângă țărmurile Asiei Mici.

Se poate presupune că aceste orașe au dispărut în urma unei catastrofe asemănătoare cu cea din Atlantida. Se prea poate că

și legenda biblică despre pieirea orașelor Sodoma și Gomora să reflecte legende populare despre catastrofa geologică care a dus la pieirea orașelor Sidon și Tyr.

Răsfoind paginile istoriei, aflăm numeroase descrieri de cutremure de pământ, catastrofale. Iată, de pildă, cutremurul de pământ din anul 526, care a lăsat pe malurile Mării Mediterane mormane de ruine în locul unor orașe înfloritoare, și unde au pierit aproape 200,000 de oameni.

O catastrofă a fost și cutremurul din provincia Șensi din China, care s-a produs în anul 1556. A fost într-adevăr "sîngeros": au pierit 830,000 de oameni.

Cutremurul de pământ din anul 1923, pe care poporul japonez l-a numit "cutremurul cel mare", a dărîmat zeci de orașe din Japonia, iar printre aceștia și capitala țării. Socurile subterane au distrus peste 653,000 de case. Au pierit atunci 142,000 de oameni.

GHIOCCELUL

Ioana Oprița

Cl. a VIII-a A.

Doar trei petale, albe, mici,
Trei lacrimi sub pălăriuță;
Un căpăcel mărunt și verde
Formează-ntreaga lui hăinuță.

Mă mir cum frageda-i tulpină
Putu zăpada să străpungă,
Scoțîndu-și capul la lumină,
Primul din an doar el s-ajungă.

Iși scutură căpșoru-alene...
Un olopoțel micuț și dulce...
În gâsca veche de pe masă
O nouă primăvară-aduce.

POȘTA REDACTIEI

Colaboratorii revistei vor preda materialul pentru publicare redactorilor pe secții.

CUPRINSUL

revistei LABOREMUS nr.1

1 Cuvînt introductiv	Redacția
2 Dragi elevi	Acad.Mihai Beniuc
3 Cuvinte către elevii liceului "Ioan Slavici"	Acad.T.Popoviciu
4 Problemă	Acad.T.Popoviciu
5 Floarea - poezie	Călin Dan, cl.VI
6 Orașul meu - poezie	Diana Huiu, cl.VII
7 De la fereastra vagonului - poezie	Diana Huiu, cl.VII
8 Crizantema - poezie	Ioana Oprea, cl.VIII
9 Pîrfliașul - poezie	Renee Tătar, cl.XI
10 Fulgi albi - schiță	Viorica Vulpe, cl.IX
11 Reîntîlnire- schiță	Sonia Maderer, cl.IX
12 Culegeri de folclor: Strigături, culese de:	Teodor Horvath, cl.XI
13 Ioan Slavici și Aradul	Mariana Blăgău, cl.X
14 Pe marginea poeziei lui Ion Gheorghe	Sonia Maderer, cl.IX
15 Toamnă - poezie	Grigore Georgiu, cl.XI
16 La Medeleni - poemul vîrstelor de aur	Mariana Ionaș, cl.X
17 A.S.Pușkin, Mesaj din Siberia	Cornelia Marinescu, cl.XI serial
18 Probleme de chimie	Cornelia Bora, cl.XI
19 Probleme de chimie	Marin Hălmăgean și Petru Ciorău, cl.XI
20 Probleme de matematici	Gheorghe Șimăndan, cl.XI
21 Probleme de matematici	Emilian Valea, cl.XI
22 Probleme de matematici	Alexandru Anghel, cl.IX
23 Curiozități geografice	Cezar Grozescu, cl.VIII
24 Orașe și țări dispărute	Dobrinca Mînzat, cl.XI
25 Ghiocelul - poezie	Ioana Oprea, cl.VIII

—E—E—

COLECTIVUL DE REDACTIE

Redactor șef: director, profesor Ion Antona. Secretar de redacție: profesor Martin Naht. Redactori: pentru partea științifică: profesori Iustin Cornea și Gligor Groza; elevi Voicu Boșcaiu, Ionel Pătru, Alexandru Anghel. Pentru partea literară: profesori Pascu Ursu și Ileana Bucurescu; elevi Sonia Maderer. Coperta: profesor Iulian Toader.

200